

አብቃኑ ስምዎችን ቅለ

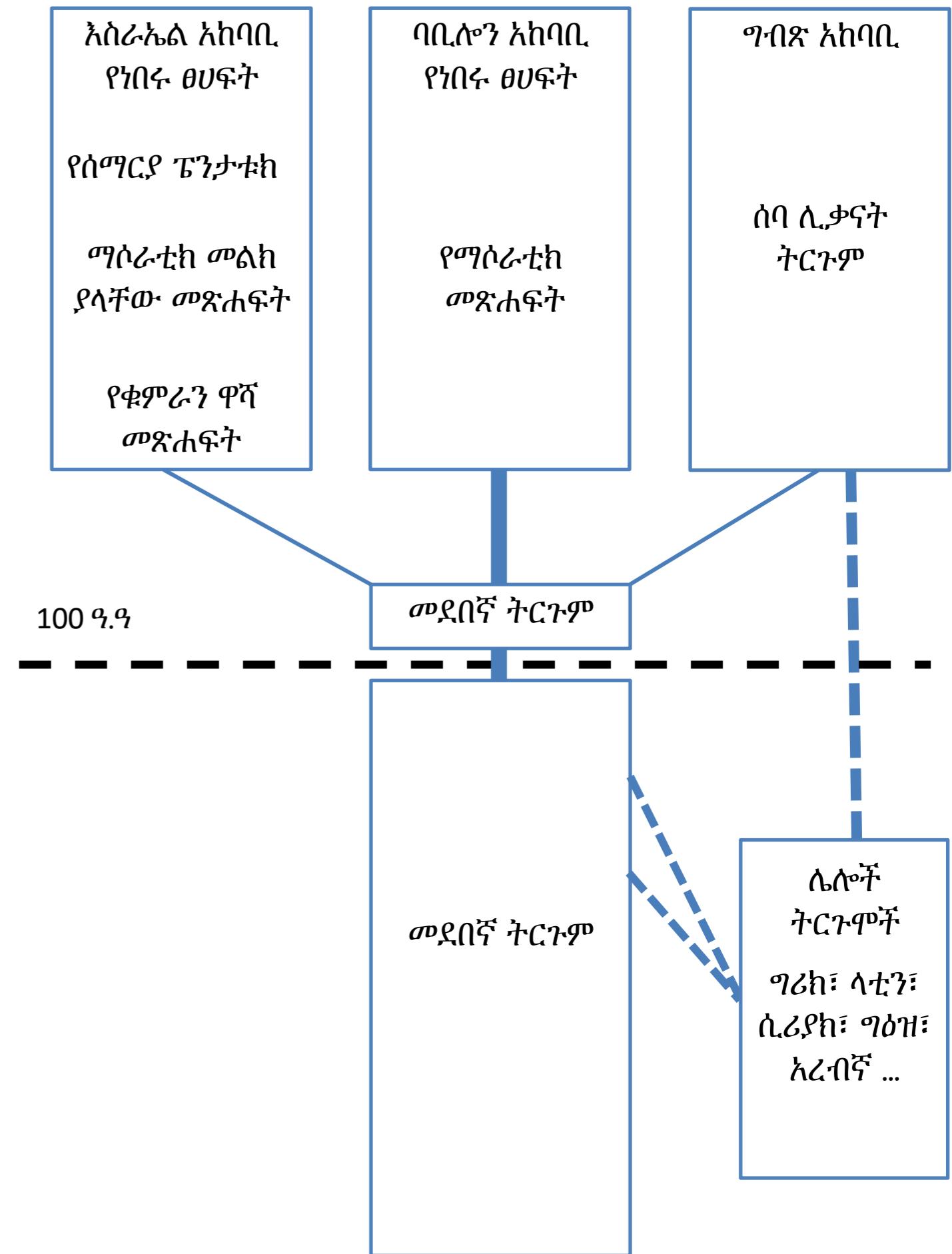
በኢትዮጵያ

(Determining Original Reading OT)

□ የቁል ስነስለት

(Textual tradition / text chain)

- እስከ በረለን ፌርዴ የበረለ ካኝን መጽሐፍ በጥንቃዋሚ
ዶብረቤትና በዕቡረቤት ቅንቃ በሌዋዋይን እየተባዬ.
በዚህ መቆዳ ይቀመጥ ነበ)::
- ከባቢለን ፌርዴ በጃላ በሌዋዋይንና በወሆኑ ማህበር
እየተባዬ:: በመከራብ እና በአይሁድ
መማሪያን ዘንድ መቀመጥ ቅጂ::
- ከእኔ የተመለከት ከነፃን እከበር የተቀመጥ በባቢለን
የተቀመጥና በግብጽ የነበሩ አይሁድ የየራሳቸውን ቅሬታቸው
ማባዛት መቀመጥ ቅጂ::
- እስከ 100 ዓ.ም ይረዳ በዘመኑ መልካ ቅጂ::
ጽሁፍታቸውን በንጂ እናርግዋል:: ይህ እስከ መከከለኛው
ከፍለ ኮሙን የቀጠሉ የሚሰራቱ የቁል ስነስለት ነው::
- ይህ የቁል ስነስለት ነው ለምናገዢ በበረለ ካኝን ከፍተኛ
እስተዋወቸው አለ::

❑ ከዚት ገንዘብ

(Where Do We Start?)

1. መረጃዎች በማስበሳ:: (Collect)

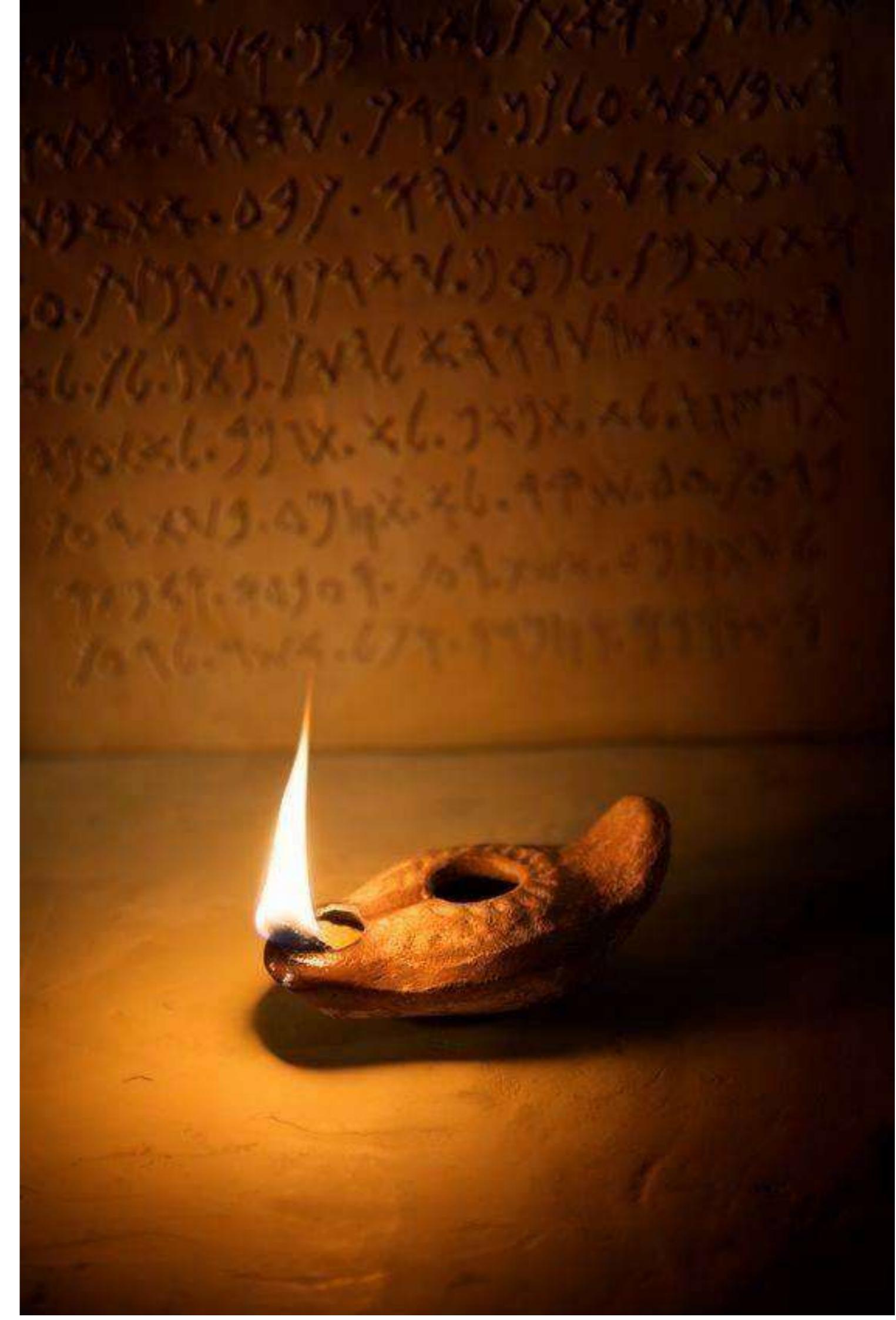
- ማስረጃዎችን በየደረሰኝው ማስለፍ::

2. ወሰንዋና መጠቀም መረጃ መመርመር:: (Examine)

- ማስረጃዎችን ማጠናቸ፡፡

3. አረፍናል ዘዴዎች የተ እንደሆነ መለያት:: (Determine)

- በተጠናው መረጃ መከተሉት አረፍናል ዘዴዎች የተ እንደሆነ መመሪያዎች::

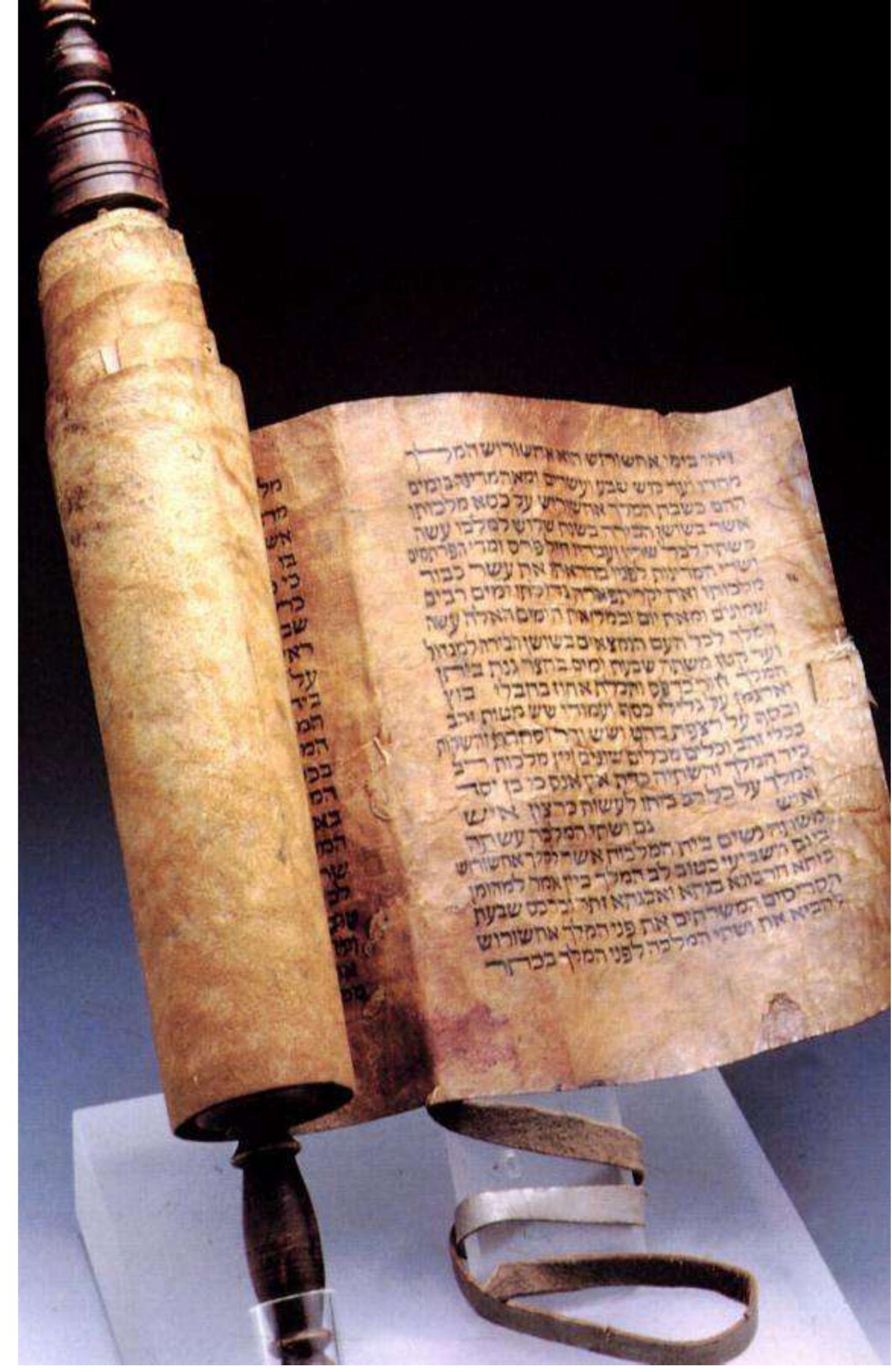

□ ተፈቃዋቂ ማስረጃ

(Collecting the Evidence)

የመሆኑ አመልካም - 718 - 741፭፻፻፻

- ሁሉንም ማስረጃ በየፈቃዋቂ ማስቀመጥ ቅዱማኝ ሲሆ::
 - ✓ በፊት የተቀባዩ ቅዱም ቅዱም - አንድነት ያለኝ
 - ማስረጃ ፍቃድ::
 - ✓ በለላው ቅዱም ቅዱም - ሁሉትና ያለኝ
 - ማስረጃ ፍቃድ:: (ገብር፡ ለተን፡ ሲጋዥ፡ አረማይደካ ...)
 - ✓ በፊድማ ወደ ቤት የሚሸጠው ቅዱም ቅዱማኝ ፍቃድ::
 - ✓ በፊድማ ወደ ጉተ የሆነ ቅዱም ቅዱም ፍቃድ::

አንድና ደረጃ መረጃዎች

በብርሃንት ቅንቃ የተቀኑ ቁልጥር ቁርጥራዎች

የጥንት ስምን ቁልጥር

- Silver Amulets
- Nash Papyrus
- Dead Sea Scrolls (202 mss)
 - Psalms (36 mss) [Psalms Scroll]
 - Deuteronomy (29 mss)
 - Isaiah (21 mss) [Isaiah Scroll]
 - Habakkuk Commentary
- Tefillin and Mezuzoth Manuscripts
- Masada Manuscripts
- Murabbavat Manuscripts
- Cairo Genizah
- Severus Scroll (R. Meir's Torah)

የመከላለቶ ስምን ቁልጥር

- Codex Cairensis (A.D 895)
- Leningrad (Codex of the Prophets (A.D. 916)
- Aleppo Codex (first half of the tenth century)
- British Museum Codex of the Pentateuch (950)
- Codex Leningradensis B19A (1008)
- Codex Reuchlinianus of the Prophets (1105)
- Erfurt Codices: E1 (fourteenth century); E2 (thirteenth century); E3 (before 1100)
- Hebrew Codices from the Cairo Geniza (sixth to fourteenth centuries)
- First printed Rabbinic Bible (1416-1417)
- Complutensian Polyglot (1522)
- Second printed Rabbinic Bible (1524/1525)
- London Polyglot Bible (1654-1657)
- Variant collections (1720 – 1926)

ሁለተኛ ደረጃ መረጃዎች

በሌሎች ቅንቃዎች የተቀኑ ቁልጥር ቅርጥራዎች

- Samaritan Pentateuch
- Greek Versions or Recensions
 - Septuagint LXX
 - Aquila
 - Symmachus
 - Kaige-Theodotion
 - Origin's Hexapla
 - Hesychius
 - Lucian
 - Post-Hexaplaric Revisions
- Aramaic Targums
- Syriac Versions
 - Peshitta
 - Syro-Hexapla
- Latin Versions
 - Old Latin
 - Latin Vulgate
- Coptic Versions
 - Sahidic
 - Akhmimic
 - Bohairic
- Ethiopic Version
- Armenian Version
- Arabic Versions

□ ወሰንዊ ወጪዎች ተረድ መተዳደር

(Evaluating Internal and External Evidence)

1. ወሰንዊ መረጃ መመርመር Internal Evidence

- በጽሁፍ ወቅት የሚፈጸሩ የጽሁፏ ስህተቶችን ማጠኑት::
- የማհረተኩ ቁልጥቶችን ከማහረተኩ ቁልጥቶች ጋር በማውያድር ስህተቶችን ማጠኑትና የነድለ በታወችን መመላት::

2. ወጪዎች መረጃ መመርመር External Evidence

- የማහረተኩ ቁልጥቶችን ከሌሎች ዕብዳዊ ቁልጥቶችና ከሌሎች ቅንቃዎች ጋር በማኑቀዱ ለይነቶች የተፈጸመበትን ቤቱ በታኔ አውድ:: የዚህም የሚሸፍ ተከከለኛነት መመርመር::

3. የሞንጻዎችን ጥሩት መመርመር Quality of the Sources

- እንደየዕለማዊ ለይዘትዎች በፊሮ በመስጠት የማහረተኩ ቁልጥ ስንሰለት ጋር ማኑቀዱ::

ወሰንዊ መረጃ መተዳደር

- ቁልጥን እርስ በእርስ መመርመ

ወጪዎች መረጃ መተዳደር

- በምን ቅንቃዎች ተቀራ?
- መጽ ተቀራ?
- አስተማማኝ ፍጢጭ ነው ይህወው?
- ለምን ዓለማ የተቀራ ቁልጥ ነው?
- ተወራራሽ ፍጢጭ ወይስ ተናጠል ፍጢጭ ነው?
- የት አካባቢ ተቀራ?
- ከሌሎች ቁልጥቶች ጋር የምን ያህል ይወራራሳል?

የብ.ክ ቁልጥ

የጥረት ደረጃ

- I. Masoretic scripts
- II. Silver Amulets
- III. Qumran scripts
- IV. Nash Papyrus,
Masada,
Murabbavat,
Cairo Genizah
- V. Samaritan
Pentateuch
- VI. Septuagint LXX
- VII. Aquila
- VIII. Symmachus
- IX. Theodotion
- X. Targums
- XI. Vulgate
- XII. Syriac
- XIII. Old Latin
- XIV. Sahidic
- XV. Bohairic
- XVI. Armenian
- XVII. Georgian
- XVIII. Ethiopic
- XIX. Arabic

□ አድራሻ ነገብ መለያት፡፡

(Determine Original reading)

ወሰን

ከፈተኑ ደመልካት

- ቁጥርና ከስለፍንና የይዘጋጀውን ጥሩት ክጣናን በቻላ
እርስ በእርሳቸው በማመስከር የምናገኘው ጊዜበ ተግባኝ
ንብረት እንደሆነ እንበደናለን፡፡

- ✓ በፊደል ለክርስ የንብረት ስንሳለት ተሠራምኝ ወር
መድረሰ የሚችል ተግባኝ ጊዜበ ነው፡፡
- ✓ በብዴ ቅንቃቃች ወሰተ የሚደርግም ጊዜበ
ተግባኝ ጊዜበ ነው፡፡
- ✓ የጽሁፍ ማብራሪያ ተደርጋሚ ዲጂፎ ያለው ጊዜበ
ተግባኝ ጊዜበ ነው፡፡
- ✓ በዚህ ወሰተ መረጃን ያልቻሉ ጥሩት ክፍለው
ይኖራል፤ እነዚ ከአውዳቸው በመከዳቻ ይሞላል፡፡
(Conjectural Emendation)

ክርድ እያጠልም!

בראשית GENESIS

Masorah Parva
This part of the masorah often notes orthographic peculiarities and was intended to help scribes ensure textual accuracy. Most note how many times a particular form occurs, or when there is a kethib/qere reading.

How to use it: First, locate the circulus found over or between words in the text and follow it over to the side margin where the notation appears about that word or phrase (if between words).

Masorah Magna
This part of the masorah is used in conjunction with the Masorah parva and generally provides lists of where the particular forms mentioned in the Masorah parva are found.

How to use it: Match the numbers of each note to the small numbers on the side.

Textual Notes: This part of the MT contains textual information from the editors of the BHS to help determine the most accurate reading of the text.

(Do not dispose any evidence!)

- መՀք ՈսպաՆ՝ ԿՅԴ՝ ՔԱՅՏՄԱՆ ՈՅԹ ՔՄՊԱՀ
մՀք հԵՊԱԹՄ! ՈՂԱՆ ՈՅԹ ԻՇՆ ՔՊԿՃ::
- ԵՍ ՈՉՈԴ՝ ՈՎԿՈ ՔԴՔՄԸ ՀԵՄՆ ՔԴՆԴ՝ ԹՍԳԴ՝
ՈՄԱՂԱՌԴՔՄ ՔԴՔՄ ՄԿԻՆ ԸԲՆԴ՝ Հ.ՔԴԴ
ՔՄԿԻՒՆԴ՝ ՍՊ ՆՈՒ:: ԿԱԹՈ ՓԴԱՃ::
- ԵՍ ՈՉՈԴ՝ ՀԵՖԻՆԱ ՅՊՈ ԼՄՈՐԴ՝ Ո.ՔՈՒԴԿՅԱՑ
ՈՎԿՈ ԶՄԿ ՈՅԹ ՈՂԱՆ ՈՅԹ ԴՔՄՈ ՀՆԶՆԾ
ՔՀԱՌՃ::
- ԵՍ ՔՂԱՆ մՀք ՈՅԴԴ՝ ՀՆՅ ՄՆԴ՝ ՈՍԿ ԴՔԸ
(1947) ՆԵ մՀք ԻՒՐԻ ՀԵՊ ՀՈԽԱՆ մՀք ՄՊ
ՔՐԱՊԱՃ::